

TARTU ÜLIKOO

loodusmuuseum ja
botaanikaaed

Tartu Ülikooli loodusmuuseum
Vanemuise tn 46, Tartu

Tartu Ülikooli botaanikaaed
Lai tn 38, Tartu

Programmide info ja tellimine
Koduleht: natmuseum.ut.ee
E-post: natmuseum.haridus@ut.ee
Telefon: 737 6076

TÜ LOODUSMUUSEUM

ÕPPEPROGRAMMI KIRJELDUS

LOOMAD JA NENDE HÄÄLED (lasteaed)

Õppeprogrammi tutvustus:

Miks linnud laulavad? Kas linnud laulavad ainult kevadel? Missuguseid hääli teised loomad teevad? Kas kõik konnad laulavad ühte moodi? Missugust häält teevad näiteks hülged? Või põdrad? Nahkhiired kasutavad häält selleks, et toitu kätte saada – kuidas see toimub? Kas ja kuidas inimeste tekitatud hääled loomi mõjutavad?

Õppeprogrammis tutvuvad lapsed Eesti loodusega läbi helimaastiku. Lapsed saavad teada, miks loomad häälitsevad, kuulame ja jäljendame erinevate kohalike loomade häälistsusi, tutvume kajalokatsiooni põhimõtetega ja muidugi mängime. Lisaks arutleme mürareostuse teemadel ja testime, kuidas müra meid mõjutab.

Lühikirjeldus:

Õppeprogrammis tutvuvad lapsed Eesti loodusega läbi helimaastiku. Lapsed saavad teada, miks loomad häälitsevad, kuulame ja jäljendame erinevate kohalike loomade häälistsusi, tutvume kajalokatsiooni põhimõtetega ja muidugi mängime. Lisaks arutleme mürareostuse teemadel ja testime, kuidas müra meid mõjutab.

Õppeprogrammi tegevused ja ajakava:

1. Käitumisreeglid ja sissejuhatus programmi (5 minutit).
Arutatakse üle käitumisreeglid. Arutletakse meid ümbritsevate helide üle.
2. Aktiivülesanne rühmatööna – loomahäälte viktoriin (20-25 minutit).
Toimub loomahäälte viktoriin, kus tuleb ära tunda erinevaid Eesti loomi. Lastel on ees valik loomapilte, mille hulgast nad saavad valida võimaliku häälitseja, vajadusel annab juhendaja vihjeid. Kaasas olevad kasvatajad ja juhendaja aitavad samuti lapsi. Lasteaialastele on see ülesanne oluline muuhulgas koostöö ja koos arutlemise harjutamiseks.

3. Ekskursioon muuseumis (25-30 minutit).
Üheskoos vaatame ja kuulame erinevaid loomi ning nende hääli. Arutleme miks ja kuidas keegi häälitseb. Näiteks räägime, miks linnud ning konnad laulavad just kevadel, mis on kajalokatsioon ja kuidas see töötab. Testime põialpoisi laulu abil enda kõrvakuulmist.
4. Aktiivülesanne – liikumismäng kajalokatsiooni teemal (5-10 minutit).
Liikumismäng, mille abil lapsed saavad ettekujutuse nahkhiirtele iseloomulikust kajalokatsioonist. Hea mäng, mida lapsed saavad hiljem koos kasvatajaga lasteaias mängida.
5. Aktiivülesanne – mürareostus (10-15 minutit).
Räägime, mis on müra ja mis on mürareostus. Testime kuulamise ja liikumise ülesande abil, kuidas suur müra meile mõjub. Eesmärk on läbi liikumisülesande aru saada, kui keeruline on mürarikas keskkonnas saada kätte enda jaoks oluline informatsioon. Arutleme, kuidas mürareostus võib mõjutada inimeste kõrval ka loomi.
6. Aktiivülesanne – loomahäälte jäljendamine (10 minutit).
Vastavalt huvile ja ajalisele võimalusele toimub see mäng rühmas või osaleb iga laps individuaalselt. Osalejad saavad kordamööda loomahääli järgi teha ning teised saavad jäljendatava looma ära arvata. Hea võimalus korrata programmis õpitut.
7. Kokkuvõte (5 minutit).
Küsimuste-vastuste vormis meenutatakse lühidalt õpitut.

Õpitulemused (eesmärgid):

Programmi läbinud õpilane tunneb hääle järgi mõningaid Eesti loomaliike (nt põder, ilves, karu). Õpilane teab miks ja millal loomad häälitsevad. Õpilane teab, mis on kajalokatsioon ja mille jaoks see kasulik on. Õpilane on kursis, mis on mürareostus ning teab, kuidas see võib mõjutada loomi ning tema enda tervist.

Üldpädevused:

Mänguoskused, tunnetus- ja õpioskus, sotsiaalsed oskused

Seos õppekavaga ja ainetevaheline lõiming:

MINA JA KESKKOND

8) oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida;

11) märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt;

12) tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust;

13) oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.

Programmi seosed keskkonnateadlikkuse ja säästva arengu teemadega:

Programmi tulemusel suureneb praktiliste tegevuste ja uute kogemuste kaudu laste keskkonnateadlikkus. Loomade, nende häälte ja mürareostuse kohta õppimine aitab

teadvustada, kuidas inimese tegevus mõjutab loodust ning tervist. Laps suhtub ümbritsevasse loodusesse ja keskkonda hoolivalt ning käitub loodushoidlikult.

Meetodid ja vahendid:

Individuaalne töö, rühmatöö. Kuulamine, arutlemine, vaatlus, mängimine, aktiivülesanded. Arvuti või telefon, kõlar, helifailid, loomapildid erinevate aktiivülesannete jaoks, sall, padjad istumiseks.

Juhis õpetajale:

Enne programmile tulekut palume kasvatajal lastele selgitada, kuhu tullakse. Programmi käigus ootame kasvatajalt koostöövalmidust ja koos lastega aktiivset osalemist programmi tegevustes. Samuti palume, et kasvataja aitaks programmi ajal jälgida, et lapsed käituksid headele tavadele vastavalt.

Pärast programmi palume kasvatajal täita tagasiside küsimustik.

Märksõnad: Loodushääled, helid, loomad, mürareostus, kajalokatsioon

Sihtrühm: lasteaed (5–7 a vanused lapsed)

Kestus: 2x45 minutit

Grupi suurus: kuni 25 last ja kasvataja(d)

Toimumise aeg: aastaringselt

Läbiviimise koht: Tartu Ülikooli loodusmuuseum (Vanemuise 46, Tartu)

Keel: eesti

Lisainfo:

TÜ loodusmuuseumis on tänapäevane õpikeskkond, uued õppeklassid ja uudne püsiekspositsioon, muuseumihoones on lift, trepid ja välistreppide kõrval sissepääsuks ka kaldtee. Õpetajal palume registreerumisel teavitada muuseumi teabespetsialisti või juhendajat varakult grupi erisustest (näiteks erivajadustega õpilased jm) ja soovidest. Programmis arvestatakse laste vanuse ja oskustega. Programmiks vajalikud õppevahendid annab juhendaja. Täpsem lisainfo saadetakse õpetajale registreerumisel. Muuseumis on riidehoid, kuhu saab jätta riided. Muuseumi ja õppeklassi tegevused toimuvad välisjalanõudes. Tagasiside küsitakse õpetajalt kirjalikult programmi lõpus.

Läbiviija nimi ja kvalifikatsioon

Loodusmuuseumi juhendaja Kersti Kihno

Haridus. TÜ bioloogia, bioloogia-keemia õpetaja, MSc geoökoloogia.

Kogemus. Töötanud TÜ ökoloogia ja maateaduste instituudis (2007–2016), ERM-i giid alates 2016.a, TÜ loodusmuuseumis giid alates 2018.a.

Loodusmuuseumi juhendaja Elen Metspalu

Haridus. TÜ bioloogia MSc, pedagoogika kursus.

Kogemus. Töötanud Tapa Gümnaasiumis bioloogia õpetajana ning loodusringi juhendajana (2012–2013) ja TÜ loodusmuuseumis giid ja loodushariduslike programmide juhendaja alates 2016. a.